

MÚZEUM

MÚZEUM
2023 44

Obsah ročníka 2023/Content of volume 2023

Ročník LXIX/Volume LXIX

1 – 4/2023

MÚZEUM
2023 44

Vydáva Slovenské národné múzeum, štátna príspevková organizácia
zriadená Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky/Published by Slovak
National Museum is the state-subsidized organization established by the
Ministry of Culture of the Slovak Republic

MÚZEUM
2023 44

MÚZEUM
2023 44

Redakcia/Editorial Office

Časopis MÚZEUM

Slovenské národné múzeum

Vydavateľstvo SNM

Žižkova 16, P. O. Box 13

810 06 Bratislava

Telefón/Phone: +421 2 2049 1232

E-mail: kabinet@snm.sk

URL: <https://www.snm.sk/?muzeum-casopis>

ISSN 0027-5263

ÚVODNÍK | EDITORIAL

Boris Stoklas: Numizmatika – odbor nielen o zbieraní starých peňazí

Branislav Panis: K 130. výročiu vzniku Slovenského národného múzea

Alena Piatrová: Liturgické predmety medzi sacrum a profanum

Peter Barta: Cesty dokumentácie Slovákov žijúcich v zahraničí

HLAVNÁ TÉMA | MAIN TOPIC

Marián Soják: Z novších numizmatických pamiatok z doby rímskej zo Spiša

Daniel Haas Kianička: Najstaršia medaila s uhorskou tematikou. Renesančná medaila kráľa Mateja Korvína a kultúrno-historický kontext jej vzniku

Marek Budaj: Uhorské mincovníctvo Ferdinanda I. a zbierka mincí v NBS – Múzeu mincí a medailí v Kremnici

Tomáš Malečka, Vladimír Kovár: Jazdecká medaila Ferdinanda I. s rokom 1541

Vojtech Hami: Zlaté razby Františka Jozefa I. v zbierke SNM – Historického múzea

Zbyšek Šustek: Slovenská 1000-korunáčka vzoru 1940 a genéza jej návrhu

Patrik Fečo: Osobnosť Andreja Hlinku na minciach, bankovkách, medailách a vyznamenaniach

Dagmar Grossmannová: Muzejní numizmatické sbírky v České republice a digitalizační projekty v německy mluvících zemích

Zbyšek Šustek: Ochranné prvky na papierových platidlách v infračervenom spektre v historickej perspektíve

Mária Halmová: Slovenské národné múzeum v Martine a zberateľská činnosť Andreja Kmeťa

Juraj Bartík, Radoslav Čambal: S Keltom zoči-voči.

Pohľad na Archeologické múzeum ako súčasť

Slovenského národného múzea

2/9

1/1 **Peter Barta, Martin Besedič, Marek Budaj, Andrea**

Milanová: Zbierky v SNM – Historickom múzeu

2/13

2/1 **Sylvia Urdová:** Dve vzácne notované rukopisné knihy z 15. a 17. storočia

2/18

3/1 **Ján Kautman:** Typy – najcennejšie zbierkové predmety v prírodných vedách?

2/22

4/1 **Katarína Bányasová, Tímea Mátéová, Matúš Molnár:**

Františkino múzeum na hrade Krásna Hôrka ako príklad prezentácie zbierok Andrásyovcov a zmeny v jeho múzejnej interpretácii

2/25

1/2 **Katarína Malečková:** Zo zbierky nábytku SNM – Múzea Bojnice

2/30

Peter Rybárik: Guľovníce Wenzela Kellera zo zbierok

SNM – Múzea Červený Kameň

2/35

1/12 **Marta Herucová:** Amerlingov portrét grófký Marianny z rodu Hilleprand von Prandau

2/40

Erika Antolová, Helena Ferencová, Zuzana

Kaličiaková: Bábky a hračky v múzeu

2/44

Lenka Mlčúchová: Zberateľská vášeň vyústila do odvážnej myšlienky založiť múzeum

Marta Herucová: Univerzitné tézy s portrétom

kardinála Leopolda Koloniča

2/54

Jana Schreiberová: Zvitky Ester v zbierkach

SNM – Múzea židovskej kultúry

2/59

Rastislav Filo: Betlehemy v zbierkovom fonde

SNM – Múzea kultúry karpatských Nemcov

2/61

1/36 **Arnold Feke, Anita Šafár Lévai:** Poklady z múzea

2/64

Ladislav Puškár: Umelecká pozostalosť Ivana Kuleca

2/68

Luba Kráľová, Radka Onderková, Anna Simková:

Rodina Dubayová v zbierkovom fonde SNM – Múzea rusínskej kultúry v Prešove

2/72

2/2 **Andrej Solár:** Chorváti na Slovensku a v múzeu

2/77

Elena Machajdíková, Robert Gregor Maretta: Osobnosti na čele Slovenského národného múzea	2/80
Gabriela Podušelová: Pár slov na záver	2/87
Pavol Zvara: Kult, rítus, predmet	3/2
Alena Piatrová: Liturgické predmety a ich muzeálny kontext	3/6
Barbora Matáková: Ochrana zlatníckych liturgických predmetov v pamiatkarskej praxi s prihliadnutím na región Hornej Nitry	3/13
Helena Zápalková: Klenotnice Arcidiecézneho muzea Olomouc. Výběr liturgických predmetů z pokladnice katedrály sv. Václava a farnosti olomoucké arcidiecéze	3/17
Zuzana Ludiková: Údaje k najstarším predmetom chrámového pokladu Katedrály sv. Emeráma v Nitre	3/23
Zuzana Francová: Kalichy v zbierkach Múzea mesta Bratislavy	3/28
Filip Glocko: Liturgické a kultové predmety v expozíciách Stredoslovenského múzea	3/32
Mária Krišovská: Vybrané zlatnícke práce sakrálneho charakteru v zbierke Východoslovenského múzea v Košiciach	3/37
Alena Piatrová: Reštaurovanie liturgických predmetov a neznáma puncológia. Rozhovor s reštaurátorom zlatníckych diel Petrom Mišíkom	3/39
Ján Hovorka: Niektoré aspekty migrácie Slovákov na Dolnú zem v 18. – 19. storočí	4/2
Jarmila Gerbocová: Krajanské zbierky v depozitároch SNM – Historického múzea v Bratislave	4/7
Milan Georgievski: Slovenské vystažovalectvo do Spojených štátov amerických v zbierkach Slovenského národného múzea v Martine	4/10
Martin Javor: Vznik Slovenského Katolíckeho Sokola v Severnej Amerike v roku 1905	4/15
Jozef Bednár: Vznik prvých médií Slovákov v Amerike a ich úloha	4/19
Ján Botík: Slováci v Argentíne so zreteľom na ich komunitnú diverzitu	4/24
Iveta Vasilenková: Vystažovalectvo. Emigrácia zo severovýchodného Slovenska	4/29
Radka Onderková: Vystažovalectvo Rusínov na prelome 19. a 20. storočia	4/34
Milina Sklabinská: Aktivity Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v kontexte starostlivosti Slovenskej republiky o bohaté kultúrne dedičstvo Slovákov žijúcich v zahraničí	4/37
Lubomír Kmeť: Združenie pre genealogický výskum dolnozemskej Slovákov	4/41
Katarína Čierna: Insitné umenie v Kovačici	4/43

MÚZEJNÉ ZBIERKY | MUSEUM COLLECTIONS

Erik Ondria: Zbierka Numizmatika v Krajskom múzeu v Prešove	1/45
Lucia Kocáková: Vilmos Perlrrott Csaba a jeho diela v niektorých slovenských fondových inštitúciách	1/50
Jana Švantnerová: Predmety skrášľujúce Tóru	3/42
Jozef Kušnir, Erik Ondria: Zbierka Sfragistika v Krajskom múzeu v Prešove	3/48
Ivan Cuper: Poľský útočný ručný granát vzor 33 a rumunský ručný útočný granát MAN v zbierkach Vojenského historického múzea Piešťany – Múzejného oddelenia Svidník	4/48

TEÓRIA A METODIKA | THEORY AND METHODOLOGY

Martina Muráňová: Čo ponúka vzdelávacia interaktívna línia expozície Dejiny Slovenska – Stredovek?	1/54
Iveta Géczyová: Poznámky k metodologickej činnosti regionálneho múzea. Príklady z Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi	3/57

Z HISTÓRIE | HISTORY

Vladimír Olejník: Začiatky, zánik a znovuoživenie Spišského diecézneho múzea	3/52
---	------

INFORMAČNÉ ZDROJE | INFORMATION SOURCES

Róbert Maretta: 26. generálna konferencia Medzinárodnej rady múzeí (ICOM) v Prahe 2022	1/58
Dalibor Mikulík: Nová definícia múzea	1/59
Diana Kmeťová Miškovičová: Spoločný česko-slovenský panel Hrady a zámky: Nová krv v starých žilách	1/61
Ivana Jurčíková: Výročné správy o činnosti múzeí na Slovensku za rok 2022	3/61
Mária Bohumelová, Katarína Matuchovičová: Galérie na Slovensku v roku 2022	3/64
Františka Marcinová, Zuzana Vášaryová: Noc múzeí a galérií 2023 na Slovensku	3/67
Uršula Ambrušová: Dobré topánky vás zavedú na dobré miesta. Vitajte v Múzeu obuvi v Kluknave	3/69
Andrea Jamrichová: 20 rokov UNESCO Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva	4/52

DISKUSIA | DISCUSSION

Tomáš Králik: Kurátor zbierok: výzvy a nové možnosti	4/55
Gabriela Podušelová: Kurátor v múzeu – áno či nie?	4/59

MÚZEJNÁ KOMUNIKÁCIA | MUSEOLOGICAL COMMUNICATION

Margaréta Musilová: Expozícia BIATEC. Keltská mincovňa v Bratislave	1/62
Zlatica Kendrová: Konferencia Vplyv šľachtických rodov na formovanie kultúrneho dedičstva	1/65
Miroslav Baranek: Odborná konferencia pri príležitosti 50. výročia úmrtia Ovídia Fausta	1/66
Michaela Škodová: Na spoločnej ceste II. Kolokvium a metodika pre komunikáciu a spoluprácu múzejných pracovníkov	1/68
Monika Váleková: Expozícia Múzea Martina Benku	4/60
Zuzana Francová: Výstava Príbeh holičskej manufaktúry na Bratislavskom hrade	4/63
Martin Malo: Výstava Matilda v Považskom múzeu v Žiline	4/65
Kamila Pišová: Baťovský zámok. Osudy Bojnického zámku v období rokov 1939 – 1950	4/66
Jozef Kušnir: Medzinárodná konferencia Múzeum a zmena VI./The Museum and Change VI	4/67

PERSONÁLIE | PERSONAL DATA

Robert Gregor Maretta: Za Matúšom Kučerom (1932 – 2022)	1/69
Predstavujeme nových riaditeľov: PhDr. Agáta Petrakovičová Šikulová, riaditeľka SNM – Múzea Ludovíta Štúra v Modre	4/68
Gabriela Podušelová: Odišla Daška Hornychová	4/69

RECENZIE A ANOTÁCIE | BOOK REVIEWS AND ANNOTATIONS

Dan Jurkovič: Marta Herucová: Tête-à-tête o francúzskom umení (I) do roku 1789	1/70
Gabriela Podušelová: Eva Hasalová: Empírové šaty	1/71
Gabriela Podušelová: Andrej Šumbera: Zlatníctví	3/70
Marianna Čentéšová: Marek Budaj, Peter Šimčík: Poklad jednookého farára z Obišoviec	3/70
Renata Babicová: Elena Mühlbergerová: S poctivosťou najďalej zájdeš. Venované pamiatke rodiny Vagačovcov	3/71
Gabriela Podušelová: Ján Hovorka a kol.: Matrika Slovenského Komlóša. Pohľady na minulosť Slovenského Komlóša a Komlóšanov prostredníctvom miestnej evanjelickej matriky	4/70
Martin Sabol: Anna Ďurišová: Fosílné chobotnáče v zbierkach Slovenského národného múzea – Prírodovedného múzea	4/71